

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W CYBINCE

z dnia 30 grudnia 2019 r.

**w sprawie Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
dla Gminy Cybinka na lata 2020-2022**

Na podstawie art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2019 r. poz. 506 t.j.), art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018r. poz. 1878 t.j.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. 2016 r. poz. 1492 t.j.) z uwzględnieniem założeń Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 przyjętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 08 lutego 2017r. (Dz.U. 2017 r. poz. 458 t.j.), po dokonaniu konsultacji z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami.

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Cybinka na lata 2020-2022, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Cybinki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr

Rady Miejskiej w Cybince

z dnia 30 grudnia 2019 r.

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Cybinka na lata 2020-2022

I. Wprowadzenie

W celu efektywnych działań w zakresie zdrowia psychicznego tworzy się Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022 dla Gminy Cybinka oparty na zasadzie integracji działań, na rzecz poprawy i utrzymania zdrowia społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem promocji zdrowia psychicznego. Podstawą prawną do opracowania programu jest ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020, z uwzględnieniem założeń Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 przyjętego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 08 lutego 2017r.

II. Zasoby Gminy Cybinka w zakresie Ochrony Zdrowia Psychicznego

W Gminie Cybinka funkcjonują dwie przychodnie lekarskie: Poradnia Rodzinna LEX-MED w Bieganowie i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Zespołu Lekarza Rodzinnego "ATIS" w Cybince oraz Indywidualna Praktyka Stomatologiczna w Cybince i w Bieganowie. Ponadto na terenie Gminy w nagłych przypadkach pomoc medyczna jest świadczona przez Zespół Podstawowy Ratownictwa Medycznego, podstacja w Cybince.

1. Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie

Jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej i funkcjonuje jako zadanie zlecone z zakresu pomocy społecznej oraz w całości jest finansowany ze środków Wojewody. Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla 38 osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. W skład ośrodka wchodzi następujące typy domów:

- 1) typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych;
- 2) typ B – dla osób upośledzonych umysłowo;
- 3) typ C – dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych;
- 4) typ D – dla osób ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Jednym z głównym zadań placówki jest budowanie sieci oparcia społecznego i przygotowania do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku. Kolejnym celem działalności placówki jest zwiększenie samodzielności życiowej oraz zaradności, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi.

Środowiskowy Dom Samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym.

Misją ośrodka jest przywracanie osobom z zaburzeniami psychicznymi możliwości radzenia sobie w sytuacjach życiowych na najwyższym z możliwych poziomie, stwarzanie możliwości do rozwoju ruchu samopomocowego oraz rozwój sieci oparcia społecznego we współpracy z najbliższym i dalszym otoczeniem społecznym.

Celem działalności jest wspieranie uczestników i ich rodzin oraz kompensowanie skutków niepełnosprawności w sferze zdrowia psychicznego, a także propagowanie modelu zdrowej rodziny poprzez:

- stwarzanie warunków do nabycia umiejętności wykonywania podstawowych czynności życia codziennego, doskonalenia umiejętności nabytych oraz realizacja zadań życiowych;
- podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia;

- wsparcie psychologiczne i terapeutyczne- wsparcie w sytuacjach kryzysowych;
- integracje osób z zaburzeniami psychicznymi w społeczności lokalnej poprzez aktywizacje społeczną;
- stymulowanie osobistego rozwoju poprzez opracowanie indywidualnego planu pomocy;
- umożliwienie udziału w terapii zajęciowej, indywidualnej, grupowej, grupach wsparcia, spotkaniach grupowych, wspieranie grup samopomocowych w zakresie zdrowia psychicznego;
- zaspokajanie w miarę możliwości tych potrzeb, które wpływają w dużym stopniu na rozwój psychiczny: bezpieczeństwa, działania higieniczne, odżywiania, ruchu, odpoczynku, kontaktu, godności osobistej, kontaktu emocjonalnego, sensu życia;
- umożliwienie realizacji potrzeb kulturalnych;
- zróżnicowanie usług w zależności od możliwości psychofizycznych osób oraz ich potrzeb, oczekiwań, zainteresowań;
- organizowanie spotkań i zajęć integracyjnych poza Środowiskowym Domem Samopomocy;
- współpraca z rodzinami osób korzystających z działalności Domu, poradnictwo, informacja, wsparcie i pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych;
- uaktywnianie środowiska związane z propagowaniem i ochrona zdrowia psychicznego;
- współpraca ze środkami masowego przekazu w celu propagowania ochrony zdrowia psychicznego;
- współpraca z organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, fundacjami, kościołem, placówkami oświatowymi, kulturalnymi, samorządami lokalnymi w celu integracji osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin ze środowiskiem;
- kształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin właściwych postaw społecznych a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Osoby borykające się z różnymi problemami zdrowia psychicznego zgłaszające się do Ośrodka Pomocy Społecznej są objęte w miarę potrzeb pomocą finansową oraz pracą socjalną. Świadczenia są przyznawane w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych i celowych. W Ośrodku Pomocy Społecznej osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym dotyczących zaburzeń psychicznych i umysłowych otrzymują również zasiłki pielęgnacyjne.

3. Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień w Cybince

Celem Punktu Konsultacyjnego jest poradnictwo dla osób i rodzin mających trudności i potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu problemów życiowych i problemów związanych z uzależnieniem. Usługi Punktu Konsultacyjnego przeznaczone są dla wszystkich mieszkańców Gminy Cybinka, niezależnie od dochodu i są świadczenia bezpłatnie.

Podstawowymi zadaniami punktu konsultacyjnego są:

- rozpoznanie problemu zgłaszanego przez klienta,
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie,
- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień, kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwych zachowań,
- udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom,

- udzielenie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej,
- gromadzenie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które powinny być włączone w systemową pomoc dla rodziny.

Do punktu konsultacyjnego zgłaszają się osoby z różnymi problemami, zaburzeniami, również psychicznymi. Głównymi problemami, z którymi borykają się klienci punktu są uzależnienie od alkoholu, narkotyków oraz przemoc w rodzinie.

4. Placówka Wsparcia Dziennego „Promyk” w Cybince

Placówka wsparcia dziennego jest jednostką organizacyjną wspierania rodziny, w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Kadra Placówki współpracuje z rodzicami, opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Placówka wspiera rodziny poprzez objęcie dziecka dzienną opieką i wychowaniem. Placówka Wsparcia Dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań, realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne, pod opieką jednego wychowawcy, w jednym czasie może przebywać maksymalnie 15 dzieci.

5. Placówki Oświatowe (Zespół Szkół w Cybince, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Bialkowie)

Placówki realizują cele i zadania określone w ustawie – Prawo oświatowe oraz w przepisach wykonawczych wydanych na jej podstawie, a także zawarte w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym, dostosowanym do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska. Są one niezwykle ważnymi instytucjami promującymi zdrowie i profilaktykę zaburzeń psychicznych. To nie tylko miejsca, gdzie dziecko zdobywa wiedzę zaplanowaną w programach nauczania, są to także niezwykle ważne środowiska wywierające ogromny wpływ na rozwój emocjonalny i społeczny ucznia.

Szkoła może wzmacniać zdrowie psychiczne uczniów, może ujawniać już istniejące problemy dzieci ze zdrowiem psychicznym, może je także powodować. Pod wpływem doświadczeń szkolnych uczeń utrwala bądź weryfikuje swój obraz świata, ludzi i własnej osoby. Poczucie zagrożenia fizycznego i psychicznego oraz porażki edukacyjne i towarzyskie dziecka korelują często z problemami zdrowotnymi i społecznymi, jak sięganie po alkohol i narkotyki, przedwczesne kontakty seksualne i zaburzenia zachowania, w tym działania przestępcze.

Celem prowadzonych w szkole działań z zakresu promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki jest redukcja czynników ryzyka i wzmacnianie czynników chroniących. Istnieje ścisła zależność pomiędzy stanem zdrowia fizycznego dziecka, a jego zdolnością do nauki, osiągnięcia szkolnych sukcesów, także na polu kontaktów społecznych. Najważniejsze czynniki chroniące przed rozwojem problemów w obszarze zdrowia psychicznego i zaburzeń u dzieci, związane ze szkołą to: poczucie przynależności (więź ze szkołą), pozytywny klimat szkoły (zwłaszcza dobre relacje pomiędzy nauczycielami i uczniami oraz między uczniami, przyjazna wspierająca atmosfera), prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza, wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy, okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć, zdecydowana niezgoda szkoły na przemoc.

Celem wychowania przedszkolnego jest m.in. wspomaganie dzieci w rozwijaniu uzdolnień, budowanie systemu wartości, kształtowanie u dzieci odporności emocjonalnej, rozwijanie umiejętności społecznych dzieci, stwarzanie warunków sprzyjających wspólnej i zgodnej zabawie oraz nauce dzieci o zróżnicowanych możliwościach fizycznych i intelektualnych, kształtowanie u dzieci przynależności społecznej, organizowanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej wychowankom, rodzicom i nauczycielom, organizowanie obowiązkowych i nadobowiązkowych zajęć dydaktycznych z zachowaniem zasad higieny psychicznej, dostosowywanie treści, metod, organizacji nauczania i wychowania do możliwości psychofizycznych dzieci w grupie lub poszczególnego dziecka, organizacja kształcenia wychowania i opieki dla dzieci niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie, zapobieganie wszelkiej dyskryminacji.

Reasumując działania Placówek Oświatowych na rzecz ochrony zdrowia psychicznego polegają na: kreowaniu środowiska prowadzącego do promowania zdrowia psychospołecznego i dobrostanu, edukacji w zakresie zdrowia psychicznego dotyczącej wiedzy, postaw i zachowania, interwencji w przypadkach problemów psychologicznych i społecznych, profesjonalnym leczeniu.

8. Klub Senior +

Klub Seniora działa w oparciu o ustawę z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Klub Seniora w Cybince jest klubem samopomocy będącym ośrodkiem wsparcia. Działalność Klubu Seniora polega na motywowaniu seniorów do działań na rzecz samopomocy i działań wolontarystycznych na rzecz innych. Działalność Klubu ma na celu zapewnienie aktywnego spędzenia wolnego czasu oraz rozwijania zainteresowań uczestników, wsparcia seniorów w procesie adaptacji społecznej oraz akceptacji przejścia w stan spoczynku, poprawy sprawności ruchowej oraz samodzielności.

III. Cel główny Programu

Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym poprzez zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb.

IV. Cele szczegółowe:

- udzielenie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom,
- zwiększenie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów doświadczających trudności i problemów oraz ich rodziców, świadczonej na poziomie szkoły (diagnoza, wsparcie i wczesna interwencja, prowadzone przez pedagoga i psychologa szkolnego), a także pomocy specjalistycznej w instytucjach funkcjonujących w środowisku lokalnym (psychologów klinicznych, lekarzy, terapeutów, asystentów społecznych),
- zwiększenie poziomu kompetencji kadry realizatorów programu m.in. poprzez szkolenie i warsztaty
- wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, przez udzielanie dzieciom i młodzieży oraz rodzicom pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach,
- upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, ukształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu,
- podniesienie świadomości środowiska lokalnego na temat zdrowia psychicznego w tym w środowisku dzieci i młodzieży,
- zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi,
- zapobieganie przemocy w placówkach dla dzieci i młodzieży, w rodzinie i środowisku lokalnym,
- pomoc osobom po przebytej traumie i w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu,
- promowanie zdrowego stylu życia, unikanie zachowań i czynników ryzyka,
- wspieranie rodzicielstwa w pierwszych latach życia, zdrowy start w życie – wspieranie rodziców zwłaszcza w grupie ryzyka,
- działania na rzecz ograniczania spożywania alkoholu, narkotyków, tytoniu w szczególności kobiet w ciąży,
- aktywizacja seniorów – wspieranie zdrowia psychicznego w procesie starzenia się,
- aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi,
- upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.

V. Koordynowanie oraz realizację Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2020-2022

Koordynowaniem działań, monitoringiem i realizacją zadań dotyczących promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych zajmuje się Gminny Zespół Koordynujący.

VI. Realizatorzy Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Realizatorzy:

- Urząd Miejski w Cybince,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Słońcem” w Bieganowie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Cybince,
- Zespół Szkół w Cybince,
- Szkoła Podstawowa w Białkowie im. Jana Pawła II

Współrealizatorzy:

- Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Cybince,
- Organizacje Pozarządowe,
- Posterunek Policji w Cybince,
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Cybince,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej.

VII. Źródła finansowania Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Finansowanie programu odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Cybinka oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. Informacje o sposobie tworzenia programu oraz przebiegu konsultacji

Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Cybinka na lata 2020-2022 zostaje uchwalony po przeprowadzeniu konsultacji zgodnie z Uchwałą nr V/11/11 Rady Miejskiej w Cybince z dnia 27 stycznia 2011 r. w sprawie konsultowania z organizacjami pozarządowymi oraz innymi uprawnionymi podmiotami projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji.

IX. Monitorowanie i podsumowanie

Przedstawiony Program nie ma charakteru jednostkowego – jest to koncepcja długoterminowych, zintegrowanych i systematycznych działań.

Przedstawiając niniejszy Program należy stwierdzić, że działania są realizowane na bieżąco.

Istotnym czynnikiem powodzenia Programu, podobnie jak w każdej działalności społecznej realizowanej na poziomie lokalnym, jest jego akceptacja w społeczeństwie. Widoczność społeczna podejmowanych działań i ich efektów winna stać się elementem życia społeczności.

Każdy realizator sporządza sprawozdania według swoich zasad.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 2 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018r. poz. 1878 t.j.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 04 sierpnia 2016r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 1492) zadaniem własnym gminy jest promowanie zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej, zintegrowanej dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form pomocy niezbędnych do życia w środowisku społecznym, rodzinnym i zawodowym.

Istotnym celem tego programu jest promocja zdrowia i zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienie wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Do realizacji tych celów zobowiązane są samorządy gminne. Działania w tym zakresie mogą być wspierane przez stowarzyszenia, fundacje, inne organizacje oraz osoby fizyczne i prawne.

Przyjęcie przez Radę Gminy „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Cybinka na lata 2020-2022” ma służyć poprawie jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich oraz polepszeniu dostępności do świadczeń pomocy zdrowotnej i innych form opieki i wsparcia w środowisku lokalnym. Realizacja Programu powinna wpłynąć również na kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu.